

ABONAMENTUL

Pentru monarhie
Pe un an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 4-50 fil.
Pentru străinătate
Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Țo' ce privește șoisă
să se adreseze la Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

† Dr. Teodor David.

— O nouă fundațiune culturală de
100.000 coroane. —

Primim o depeșă laconică, în care ni-se spune, că protopopul ces. și reg. militar Dr. TEODOR DAVID, asesor consistorial al diecezei de Lugoj, a repausat în Cașovia, la 23 a l. c.

Știeam de mai înainte, că adurmitul în Domnul și-a testat Consistoriului nostru toată averea lui de 100.000 (una sută mii) coroane pentru scopuri culturale și de binefacere.

În luna Iulie a anului trecut, am avut ocazia să trecem cu ochii peste actul fundațional al generosului binefăcător. Regretăm, că nu-l avem și acum la îndemână. Îl vom schița deci, din memorie) până îl vom primi din Oradea-mare, când îl vom da în întregime.

Noul binefăcător al bisericii și neamului nostru, a fost o personalitate puțin cunoscută marelui public, înafară de momentele, când era candidat serios la scaunul arhieresc din Lugoj. Născut în Jucul-de-jos (com. Clujului) a urmat, cu mari greutate studiile gimnaziale în Cluj, apoi cele teologice, trecând în dieceza de Lugoj. A continuat apoi studiile superioare teologice în Augustineul din Viena, unde a luat doctoratul. După ce a servit în cancelaria diecezană de Lugoj, trece în calitate de capelan castrens, la Brașov, când a început să pună temeiul fundațiunii, ce îi va perpetua numele pentru generațiile viitoare.

Pe cât ne amintim noi, fundațiunea adurmitului în Domnul Meccenat, va fi pusă în circulație numai mai târziu, când va atinge o cifră impunătoare, ce va pune pe funda-torul de azi, alături de cei mai

mari binefăcători ai bisericii și neamului nostru.

Ne amintim, că trecând cu ochii peste actul fundațional, am remarcat generozitatea, cu care noul nostru fundator își aduce cu drag aminte de copiii săraci, cari se ridică din opincă până la breasla meseriașilor, ori, dacă le îngăduie aptitudinile, și mai sus.

Înregistrăm, ca cronicari fideli numele repausatului Dr. TEODOR DAVID, alături de cele mai ilustre figuri, ce s'au învrednicit de recunoștința obștei.

În unul din numerii proximi, vom publica, în întregime, actul fundațional, perpetuând astfel amintirea unui suflet nobil, care fără a se fi obtrus în atenția obștei, s'a dovedit vrednic de recunoștința ei.

Fie pomenirea lui binecuvântată, după cum vor binecuvânta-o și generațiile viitoare, ce se vor împărtași din roadele vieții lui de jertfă și idealism!

Din parlamentul ungar. — Din sunetele alarmante ale vorbirilor de anul nou, parlamentul s'a trezit deocamdată cu tentațiunea unei purificări a vieții publice. De mult s'a ventilat prin presă, că mulți dintre părinții țării și-au utilizat convincturile poziții lor pentru a face afaceri. Opoziția, care se folosește acum de toate mijloacele pentru a face neplăceri guvernului, a pretins să se facă lumină în chestie și deputații cu afaceri să fie aduși înaintea parlamentului. În chiaosul provocat de opoziție, s'a ridicat la suprafață două nume, a baronului *Daniel Gábor* și a deputatului guvernamental *Mussky*, despre cari s'a spus, că au întervenit pe lângă ministerul de războiu în favorul unor liferanți ai armatei, câștigând cu intervenție însemnate sume de bani. Cazul a venit toemai la timp, ca să mâne apa pe moara opoziției, care a cerut cercetarea cazurilor, precum și extradarea celorlalți deputați implicați în afaceri de natura aceasta.

Contele Tisza răspunzând, a zis, că acceptă punctul de vedere al opoziționarilor și e gata să citească lista celor

vinovați, căci nu e aplicat a suferi, ca să se ridice acuze oculte împotriva oamenilor nevinovați și mai ales să se facă încercări de a compromite partidul întreg. A spus apoi numele mai multor deputați, cari au recomandat pe unul sau altul dintre liferanți în ministerul de războiu, dar aceștia au documentat aproape toți, că recomandația a fost curat incidentală sau vre-un serviciu nevinovat, făcut dintr'o datorință, ce o are omul față de semenii săi. Câștig însă ori altceva nime n'a avut pe urma acestor „intervenții”. Cu toate aceste desbaterea se urmează și zilnic mai ies câte un nou uume la iveală.

În jurul sforțărilor de pace ale lui Wilson. — Pe ziua de azi, o nouă serie de comentarii și de declarații din partea bărbaților de stat cu răspundere în jurul soliei de pace a lui Wilson.

Din Viena se anunță că puterile centrale sînt și acum hotărâte să-și continue sforțări pentru a dobândi o pace dreaptă. Asta reiesă și din declarațiile contelui Tisza făcute în Camera ungară, ca răspuns la interpelarea lui Lovassy. Tisza, în înțelegere cu ministrul de externe contele Czernin, recunoaște în parte vederile juste ale lui Wilson mai ales în ce privește libertatea mărilor și la principiul naționalităților. Contele Tisza a stabilit chiar un acord între punctul de vedere al lui Wilson în chestia naționalităților și cel al monarhiei austro-ungare. Căci declarațiile textuale ale contelui Tisza sunt:

— Intreaga opinie publică ungară respectă principiul naționalităților. Intreaga opinie publică ungară dorește libertatea dezvoltarea și înflorirea națiunilor. Dar principiul naționalităților poate duce numai acolo la crearea de state naționale, unde națiunile separate, locuiesc pe teritorii în granițe precise etnografice, potrivite pentru formarea de state separate. Dar acolo unde diferite națiuni locuiesc amestecate, este imposibil ca fiecare din ele să formeze un stat național. Acolo poate exista numai un stat fără caracter național, sau numai acea națiune care în urma numărului ei și greutateii sale este mai puternică decât celelalte naționalități în acel stat, — poate oferi acolo condițiile de existență ale statului național.

În asemenea împrejurări, principiul național se poate valida numai în măsură restrânsă, lucru ce a arătat-o de altfel în mod just și președintele Statelor Unite,

când cere ca fiecare națiune să aibe siguranța vieții naționale, a serviciului religios, a dezvoltării personale și sociale. Cred că cererea aceasta nicăieri nu-i împlinită în măsură mai mare ca în cele două state ale monarhiei noastre. De aceea ne simțim absolut una cu postulatul accentuat de președintele Wilson, și vom căuta să aplicăm principiul acesta în regiunile din apropierea noastră nemijlocită.

Declarațiile lui Bonar Law despre adresa lui Wilson.

Din discuțiile încinse nu de mult în jurul păcii abia mai răsună câte un cuvânt ca echoul îndepărtat a unui cântec din bătrâni.

În adunarea ținută în zilele trecute la Bristol, deputatul Bonar Law din partidul unionist, în numele cabinetului englez, a răspuns la adresa de pace alui Wilson.

La ofertul de pace a puterilor centrale — a spus Bonar Law — guvernele statelor ententei au dat singurul răspuns posibil și demn. Vorbirea lui Wilson e o vorbire francă și ar fi la loc ca toți membrii guvernelor aliate să se exprime cu aceeași sinceritate.

— Nu se poate ca Wilson se considere chestiile suspenze din același punct de vedere ca și noi. Ori și ce convingere personală ar avea președintele statului neutral, el trebuie să manifeste o atitudine neutrală. America, ca stat neutral, e departe de grozăviile războiului, pe când noi

suntem în mijlocul acestora. Noi suntem în clar cu aceea, că motivele războaielor din veacurile trecute, cari sunt necunoscute înaintea lumii, sunt disparente față de greșala capitală, ca lumea cu calculi calmi să fie târîtă în războiu. Cei cari sunt răspunzători pentru aceasta au crezut, că vor câștiga speșele acestui războiu.

Scopul nostru ca și alui Wilson e să asigurăm în viitor pacea pentru toate popoarele. Aceasta se va putea realiza numai prin alianța de pace între toate statele. Ar fi injust să privim aceasta propunere de utopie.

Problema aceasta nu e o chestie abstractă din viitor, ci aparține vieții prezente. Vom sili pe toți să respecte convențiile dintre state, deci drumul ales de noi pentru redarea păcii diversează total de cel propus de Wilson. Ententa a respins ofertul Germaniei de-a intra în tratative de pace, — nu din aspirații de cuceriri teritoriale, sau învingeri, ci din acel motiv, fiindcă pacea care s'ar încheia acum, ar fi o pace, bazată pe învingerea Germaniei

Consiliul ententei în Petrograd. — În Petrograd au sosit esmișii statelor ententei pentru a decerne mai amănunțit chestiile, ce s'au luat în diferite conferențe, ținute în capitalele aliaților. La aceste discuții Franța e reprezentată prin ministrul de colonii, Doumerque și generalul Castelnau, Anglia prin ministrul, lordul Milner, și generalul Witson, Italia prin ministrul Scialoja și generalul Laderoni.

Scopul principal, după cum anunță agențiile telegrafice din Petrograd, — e stabilirea de mijloace și unitate comună pentru continuarea războiului.

Ziarele italiene „Tribuna“ și „Corriere della Sera“ accentuează și acum ca și de atâteaori înainte de începerea vreunei conferențe ententiste, — că scopul întrunirii din Petrograd e stabilirea unui front unitar din studierea situației actuale și pornirea operațiilor strategice decizive cu concursul câtorva dintre aliați. Întrunirea are loc în Rusia ca prin discuțiile personale să se mărească voia de războiu și să se deie un colorit favorabil schimbărilor obvenite, în timpul din urmă, în guvern și armată rusească.

Radoslavoff despre trecut și viitor. — Primministrul bulgar, Radoslavoff, într-o convorbire ce a avut-o cu colonelul american Emerson, a declarat următoarele:

— Guvernul rus ar vrea să înfățișeze astfel lucrurile, ca și cum bulgarii datoresc rușilor puterea lor națională. Oricum e un fapt istoric, că Rusia ne-a ajutat să devenim liberi, dar a făcut-o exclusiv cu scopul, de-a se folosi de țara noastră, ca o punte de trecere pentru Constantinopol. De aceea politica rusă era în totdeauna îndreptată în sensul, de-a pune Bulgaria sub tutelă rusească, ca să ajungă o simplă provincie rusă, cum ar fi Finlanda. Răs-

FOIȚA.

Revin în minte-mi iară...

Revin în minte-mi iară, cu aripi fermecate,
Poteci bătute cândva, cântări cândva cântate...
Afară-i vânt, e viscol, sunt quere — e iarnă
Cu fulgi ca spuma 'ncepe ninsoarea să se-
[aștearnă

Și'n ochi-mi, din lumina ce joacă pe ferești,
Apar poteci, și ape, și planuri cu povești,
Și codrii plini de doine, și câmpuri de mătase:

„Mai știi de noi și visul frumos ce ne legase,
Mai știi de noi?“ — Privirea și tâmpla mi-e
[ferbinte,

Tresau, mă sbat și tremur — și nu-mi aduc
[aminte!

Și-acum prin val de neguri, c'o patimă nătângă,
Cântări cândva cântate îmi răd și-mi prind
[să plângă,

Par stol de turturele cu aripi de mătase:

„Mai știi de noi și visul frumos ce ne legase
Mai știi de noi?“ — Privirea și tâmpla mi-e
[ferbinte,

Și ca 'ntrun svon de ape îmi vin pe rând
[în minte:

Un vis... o rază dalbă... un plop bătrân ce
[sună...

Un strigăt de durere... un asfințit de lună,
Dar șterse, colbuite și veștede 'n beteală,
Că stau ades pe gânduri c'o tainică 'n doială
Și abia le aș mai cunoaște că-s cântecele mele
De naș cunoaște glasul și inima din ele!

E. Mardjan.

Nastasia Comitetului.

I.

Eu cu numele ăsta am pomenit-o, ba oamenii din sat li zic și mai pe scurt: „Comitetul“. O să vă și spun cum merge treaba, măcarcă vai, e destul de dureroasă povestea și destul de veche: de pe vremea când biata Nastasia rămăsese văduvă.

Văduvia ca văduvia, dar alta era buba. Bărbatu-seu o lăsase c'un prunc la sin și c'o grămadă de datorie pe cap. După doi ani de căsnicie apoi începură a ieși comisiile una după alta, până-i păpară toată moșița și biata Nastasia în alți doi ani se trezi că a rămas numai cu casa și cu grădina din jurul casei. Atunci a răsuflat una din adâncul inimei — și a luat pruncul pe genunchi, l'a sărutat pe frunte și — ia șoptit la urechi:

— Acum am rămas noi doi... doar de noi or închepea comisiile!...

Au și încheput; de fapt comisiile în curtea ei n'au mai intrat. Trăia fericită în căsuța ei, fără să-și bată capul cu lumea asta. Nu știa biata că afară de comisiile — mai sunt în lume și... „comiteturi“.

Dar a știut-o și asta peste vre-o jumătate de an, tocmai în ziua de Ispas. Atunci îi trăznise unui vecin prin cap, că fie iertat bărbatu seu tăiașe câte va brezde din grădina lui și — hai cu pâră la birăul. Iar birăul îi spuse că va ieși comitetu la fața locului și va judeca. Acum iar se începură nopțile nedurmite, de suspine și lacrimi. Și dacă se întâmpla totuși să adoarmă pe câte-o clipită — atunci se visa biata cu — comitetul. Il vede câte-odată în formă de vultur cu ciocul de trei ori încârligat, iar altădată în formă de bălaur c'un ochiu în frunte. Se trezia speriată și-și făcea cruce. În sfârșit sosi și ziua „comitetului“.

Notarul comunal c'o zi înainte își aduce un scriitor nou, un om uscățiv și înalt, care avea numai un ochiu, iar în locul celui altalalt purta o linte neagră de sticlă. Il trimese pe el cu birăul și cu

mane au accentuat, mai ales în conferința economică din Paris — că Germania după realizarea păcii nu va fi recunoscută de factor cu drepturi egale, și au decis să poarte războiul sistematic contra ei.

Încercările de pace ale împăritei alianțe s'au sădărnicit de pofta de cucerire a adversarilor cari voesc să dicteze pacea.

Sub firma principiului de naționalități și-au demascat scopul războiului de a împărți și umili Germania, Austro-Ungaria, Turcia și Bulgaria.

În fața tendințelor noastre de pace ei au pus nizuințele lor de a-ne nimici, ei vreau luptă până la extrem. Astfel s'a creat o nouă situație, care silește Germania la nouă deciziune. De doi ani și jumătate Anglia își usează forța maritimă pentru planul mârșav de a constrânge Germania să capituleze prin infometare. Cu planul acesta, care vațamă în mod brutal dreptul internațional, Anglia împiedecă nu numai comerțul legitim al contraxilor, ci constrânge și statele neutrale se restrângă circulația comercială. Poporul american cunoaște nizuințele depuse în constrângerea Angliei și aliaților la respectarea drepturilor și legilor internaționale și la libertatea mărilor. Guvernul englez nu abstea delă războiul de infometare, care nu strică puterii de apărare, dar apasă greu asupra femeilor, copiilor, bolnavilor și bătrânilor.

Astfel Ingrămădește cu calmitate pofta de domnie a Angliei suferințele lumii, desconsiderând orice pretenziuni umanitare, protestele statelor neutrale greu deteriorate și chiar și dorințele de pace, ce se ivesc la popoarele lor. Orice zi în care continuă viforul acesta, aduce noi distrugerii, noi lipsuri, noi cadavre.

Guvernul german ar simți remușcări de conștiință față de poporul german și istorie dacă n'ar încerca cât mai iute cu toate mijloacele apropierea spre final a războiului.

Guvernul imperial a crezut împreună cu presidentul Statelor-Unite, că seopul acesta se va putea ajunge prin tratative. După ce inamicii au răspuns la încercările aceste cu lupte mai vehemente, guvernul imperial — cercând să servească intereselor înalte umanitatea, — e constrâns să poarte războiul de asistință cu toate

mijloacele. *In urma acestora e constrâns să delătore opreliștea aceea, care a fost observată în luptele maritime.*

În credința că poporul și guvernul american vor recunoaște necesitatea acestei deciziuni, guvernul imperial sperează, că și Statele-Unite își vor da concursul să împedece suferințele noi.

Guvernul imperial face cunoscut preșidentului american, că respingerea în mod brusc a ofertului de pace, a constrâns pe aliați să înceapă cu 1 Februarie un război de submarine pe o rețea întinsă pe mările din jurul Angliei, Franței și Italiei, precum și în părțile ostice dela marea Mediterand.

Decisul acesta a fost adus la cunoștința statelor neutrale și prin nota dată de ministerul de externe austro-ungar.

REVISTE.

Austria. Naționalitățile din Austria ridică protest unisono împotriva tentațiilor ententei, de a fi folosite de armă la încheierea păcii. Pressa oehă respinge aplicațiunile principiului de naționalitate în felul cum ententa voeste și e absolut împotriva oricărei «liberări» resuscitate de anglo-francezi. Clubul român din Reichsrat a dat de asemenea o nouă declarație de fidelitate către Tron și patrie și respinge orice amestec din afară în trebile dinăuntru ale Monarhiei, unde fiecare popor și-a aflat și în trecut toate condițiile unui trai individual.

Grecia. Telegramele din urmă anunță, că nenorocita Grecie a capitulat înaintea postulatelor ententei și s'a declarat gata a-se supune tuturor condițiilor, cuprinse în ultimele aliaților. Conform acestora, comandantul garnizoanei din Athena, generalul Kallaris, a fost depus din aceasta slujbă. El a fost învinuit, că la turburările inscenate de rezerviștii greci, cărora a căzut jertfă o mulțime de matrozi francezi, și-ar fi avut o însemnată parte. Regele prin un decret special a disolvat toate societățile și cluburile rezerviștilor, iar garnizoana Athenei a îndrumat-o să defileze înaintea stindardelor franceze, dându-le onorurile militare.

Briand răspunzând unei interpelații în chestia Greciei, a declarat, că e mulțumit cu rezolvirea afacerii și are toate asigurările, că oștirea lui Sarrail

nu va fi surprinsă de nici o eventualitate neprevăzută, cu atât mai puțin va putea fi lovită în coaste de oștirea greacă. Va cere însă Greciei să satisfacă obligamentelor sale și cu privire la Sărbia, cu care a stat în alianță până la izbucnirea războiului.

Condoleanțe.

Corpul profesoral dela gimnaz, din incidentul morții prof. **Dr. Ioan Rațiu**, a primit următoarele condoleanțe:

Nr. 166—1917.

Reverendiissime în Hristos Frate!

Înțelegând din telegrama sosită astăzi dela Dr. Alexandru Nicolescu, canonic teolog și vicar arhiepiscopesc general, cumcă profesorul Dr. Ioan Rațiu a repausat; acest Consistor cu adâncă întristare iea la cunoștință pierderea timpurie a acelu bărbat de litere și participă la doliul corpului profesoral dela gimnaziul arhiepiscopesc din Blaj.

Binevoiește acestea a le împărtași și familiei văduvite a repausatului, — iară pentru suplinirea interimală a catedrei devenită vacantă a profesorului Dr. Ioan Rațiu a face propunere încoace.

Din ședința consistoriului arhiepiscopesc de Alba-Iulia și Făgăraș, ținută în Oradea-mare, Miercuri în 10 Ian. n. 1917.

Victor Mihályi m. p.
Mitropolit de Alba-Iulia
și Făgăraș.

Nr. 41—1917.

Nagyszeben—Sibiu, în 12 Ian. 1917.

Multstimat Domnule Director!

Avem durerea de a Vă aduce la cunoștință, că comitetul nostru central, în ședința sa ținută la 11 I. c., a luat aet cu mare părere de rău de trecerea din viață a Drului Ioan Rațiu, merituosul profesor al gimnaziului din Blaj, membru al comitetului central și a secției literare a Asociațiunii noastre, care s'a distins prin o viață laborioasă și prin a căruia pierdere prea timpurie școala și literatura noastră sunt lipsite de un prea vrednic muncitor în ogorul lor.

Din acest prea dureros prilej, Vă rugăm Multstimat Domnule Director, să primiți, împreună cu Onor. Corp profesoral al gimnaziului, expresiunea sincerelor noastre condoleanțe.

A. Bârseanu
prezident.

Romul Simu
secretar supl.

Nr. 18—1917.

Preacuratei Direcțiuni gimnaziale
Blaj.

Corpul profesoral al Seminarului nostru teologic cu adâncă durere a primit anunțul despre adormirea în Domnul a preaiubitului și neuitatului coleg, distinsul profesor, Dr. Ioan Rațiu. Simțim și deplângem și noi împreună cu colegii dela

boiul de azi a dovedit, că Constantinopol nu poate fi cucerit dinspre Marea Neagră, ci numai de pe uscat prin Bulgaria. Rușii au și voit înainte ca noi să intrăm în războiu, să debarce trupe la Varna și Burgas, tot așa, ca cum englezii au debarcat la Salonic, ca să poată înainta apoi neîmpedecați spre Constantinopol. — Bulgaria însă, nu va admite niciodată, ca rușii să se stabilească la Constantinopol.

Prin înfrângerea Sârbiei și României lucrurile s'au clarificat astfel, că noi bulgarii știm unde stăm, și sperăm, că marea lărgire de teritor atât de dorită, partea cea mai mare din Macedonia și Dobrogea vor rămâne în posesiunea noastră. Sperăm, că vom cuceri în curând Monastirul cu împrejurimile sale bulgare. Pentru acest scop, trebuie să ținem strâns la alianța noastră cu puterile centrale. „F. P. R.“

Atac rusesc pe linia Riga—Mitau. — Biroul „Wolff“ anunță: Afară de luptele grele ce au avut loc pe ambele părți ale râului Aa, rușii au întreprins acțiuni și într'un alt loc al frontului. Ei sperau, că prin ajutorul gazelor înăbușitoare, un mijloc ce nu l-au folosit încă pe frontul Riga, vor putea străbate liniile noastre. Spre ora 7 seară ei au dat drumul la nori de gaz înspre linia Riga—Mitau. Cu tot viscolul și gerul cumplit ce domnia atunci sentinelele noastre au fost atente și au interpretat în mod just șueratul lung ce venia dinspre pozițiile rusești și așa, au dat alarmă, ca trupele noastre să se pregătească contra unui atac de gaze asfixiante. Fiecare din soldații noștri știau ce trebuie să facă, și toți într'o atitudine exemplară au făcut pregătirile necesare. Trupele noastre pline de încredere în mijloacele lor de apărare știau dela capăt, că atacul rusesc se va termina cu un insușec. După 5 minute s'a și văzut venind un părete plutitor de ceață, de 5 metri înălțime.

câțiva jurați la fața locului, pe capul Nastasia, tocmai în Sâmbăta Rusalelor.

Nastasia văzu de departe, pe uliță în sus, o ceată de oameni cu o negreață la mijloc. Și cum se apropiau mereu, cunoscu de departe pe jurați și pirăul. Apoi văzu ochiul cel de sticlă al scriitorului și se infioră...

— Vine și „comitetul“ cu ei!.. își zise atunci abia ținându-și răsuflarea. Iar în clipa următoare:

— Ui... că hidu-i.. bată-l crucea!

Și începu a se boci de gândiai că se prăpădește pământul.

„Comitetul“ veni și încercă să vorbească cu biata Nastasia. Dar... de asta i-a trecut. Ea biata se uita cu ochii holbați la ochiul cel de sticlă și scuipa mereu...

— Pfui... ucigă-te crucea... că tocmai așa te-am visat și eu! Se duseră cu toți în grădină și lăsară pe Nastasia pe prispa casei. Acolo isprăviseră iute, dar fără să facă vecinului voia deplin. Bătură câți-va pociumbi, mutară brada cu vre-o 10—12 centimetri mai încoace și... atât. — Când se reintoarseră în curte — pe Nastasia o găsiră cu ochi în lacrimi — dar nu se mai boccia. Se uita pierdută la ei și abia din când în când mai suspina câte una.

Era atât de des și de invizibil, încât nu puteau fi zărite nici granatele luminoase aruncate. Incet plutea norul periculos peste pozițiile noastre. După un scurt timp mai urmă un val mai slab de gaze asfixiante și în acelaș timp artileria dușmană a deschis focul inundând pozițiile noastre în câteva minute cu peste 2000 de granate umplute cu gaze înăbușitoare. Dușmanul a crezut de sigur că prin atacul lui cu gaze a provocat zăpăceală în rândurile trupelor noastre. Dar s'a înșelat. Cu un foc liniștit și bine nimerit am oprit primele trupe de atac dușmane. De aceea Rușii n'au mai căutat să continue în măsură mai mare această acțiune. Încă odată s'au afirmat în mod admirabil mijloacele noastre de apărare contra gazurilor înăbușitoare. Pe când acțiunea aceasta a pricinuit Rușilor pierderi sângeroase, noi n'am avut de înregistrat nici un caz de otrăvire.

„F. P. R.“

Războiul european.

În apus luptele stagnează în urma ninsorilor și frigului mare. La frontiera Lotaringiei spre sud de Leintrey s'au dat lupte puternice de artilerie. Seara francezii au dat atac contra unei părți de tranșee; i-am respins.

Pe frontul arhiducelui Iosif rușii au început noi atacuri în sectorul dela Mesticănești. Două atacuri le-am respins total, la al treilea am pierdut punctul de operații ce cade spre sud de drumul dela Valea-Putnei. În apropiere de Dunăre au înaintat divizii puternice rusești. Trupele turcești le-am respins. Pe celelalte fronturi nimic de semnalat.

Scriitorul notarului, adevă „comitetul“ — o privi blând și-i zise c'un glas plin de blândețe:

— Nu fi nebună Nastasie! Ingrădește-ți grădina cu gard, că atunci nu mai dai de pacoste! Ești doar tinără și frumoasă încă, ce vrei? Doar trebuie să te mai măriți încă... alduiască-te Dumnezeu!

Și s'au dus toți — cari încătrău.

Nastasia biata a ascultat sfatul „comitetului“. A adus crengi din pădure, tot cu spatele, până și-a îngrădit întreagă grădina numai cu mâinile ei. Și începu de aci încolo a se împopoțona și a-și coase flori pe suman și pe mâneci și spunea la toată lumea că așa i-a poruncit „comitetul“; că așteaptă pețitorii, că doar e tinără încă și frumoasă...

Oamenii dădeau din cap și o priveau cu milă. Și vremea a trecut și așa i-a rămas numele: „Nastasia comitetului“. Iar pruncii pe uliță, când o vedeau își părăseau jocul și o luau la fugă:

— Fugiți măi, că vine „comitetul“!
(Va urma).

Septimiu Popa.

Răspunsul guvernului german.

Nou războiu submarin.

În 31 l. c. s'a înmanuat guvernului Statelor-Unite nota de următorul cuprins:

Excelența Voastră ne-ați comunicat în 22 l. c. solia, adresată în aceeaș zi senatului american de președintele Statelor-Unite. Guvernul imperial a luat-o la cunoștință cu aceeaș demnitate ce compete desbaterilor mari dictate de sentimentele înalte ale dlui prezident. Guvernul imperial declară, cu satisfacție, că directivele acestei solii se concoardă în mare cu principiile fundamentale și aspirațiile atribuite șie-și de Germania.

Aci aparține în locul prim nizuința tuturor națiunilor pentru dreptul de guvernare și egală îndreptățire. Germania, recunoscând principiul acesta, ar saluta cu bucurie libertatea Irlandezilor și Indienilor și altor popoare cari nu se bucură de independență. Poporul german încă își ridică cuvântul *contra acelor acorduri, cari mână popoarele în emulări de egemonie și intrigi*. Își oferă conlucrarea pentru acele nizuințe ce au de scop evitarea războaielor în viitor. *Libertatea mărilor, ca un factor de liberă dezvoltare a popoarelor, a fost principiu directiv al politicii germane*.

Guvernul imperial regretă, că atitudinea războinică a adversarilor pune obstacole realizării acestor planuri sublime pentru lumea întreagă.

Germania și aliații au fost aplicați să între de urgență în tratative a căror bază au designat-o în onoarea, existența și libera dezvoltare a popoarelor lor. Intențiile lor după cum s'a accentuat în nota din 12 Decembrie 1916, nu s'au îndreptat la nimicirea sau distrugerea inamicilor, și acelea după convingerile lor se indentifică pe deplin cu dreptul altor popoare.

Ce privește în special *Belgia*, care e un obiect de simpatii în Statele-Unite, cancelarul imperial a declarat cu câteva săptămâni înainte, *că Germania nicicând n'a intenționat anexarea acestei țeri*. Germania a voit ca în pacea ce s'ar încheia cu Belgia, regatul acesta să nu fie în viitor un motor la atentele inimice. Prevenirea aceasta cu atât a fost mai imperativă dupăce bărbații diplomați ai statelor duș-

gimnaziu marea pierdere, ce o îndură în aceste timpuri grele, biserica, școala și literatura noastră prin moartea regretatului coleg și amic, al cărui sunt de datorință, diligență neobosită și zel înflăcărat pentru promovarea culturii și înflorirea literaturii noastre servesc ca model. Să ne fie scumpă amintirea lui, să-i urmărim pilda bună și să rugăm pe Dumnezeu, ca să-l încununeze cu coroana nevestezită a fericirii cereștii.

Oradea mare, în 12 Ianuarie 1917.

Dr. Isidor Marcu
rectorul seminarului teologic
arhiepiscopesc gr. cat.

Directorul supr. al cercului Cluj, dl
Stefan Szentimrei:

„A sulyos veszteség alkalmából, mely a balázsfalvi gör. kath. főgimnáziumot Dr. Ratiu János intézeti rendes tanár elhunytával érte, fogadja Igazgató ur és a Tanári kar igaz szívből fakadó meleg részvétemet“.

Preaon. Direcțiunii a gimnaziului gr. cat.
Bla j.

Deplâng, cu nespusă durere, moartea prea timpurie a neuitatului și valorosului profesor gimnazial, Dr. Ioan Rațiu — de vreme ce exprim P. O. Direcțiunii și Onorabilului Corp profesoral, sincere și adânc simțite condolențe, pentru pierderea grea, ce a suferit.

Bunul Dumnezeu să-i facă parte cu dreptii!

Zlatna, la 11 Ianuarie 1917.

Cu adânc respect
Iacob Domșa
v.-protopop.

Reverendissime D-le Director!

La pierderea adânc simțită a Institutului D-Voastre, prin moartea prea timpurie a vrednicului și în veci neuitatului Prof. Dr. Ioan Rațiu, care a fost și fala noastră a tuturor — cu adâncă durere sufletească mă alătur — exprimându-Vă cu întreg Corpului Profesoral sincerile expresiuni de condolință.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

Sajómagyaros (Sieu Măgieruş) la 24 Ianuarie 1917.

Teodor Moldovanu
preot.

De sus.

Privesc prin geam. Din negurile lăsate în jos se strecură miliarde de fulgi de omăt. În drumul lor din înălțimi să iau la luptă cu adierile vântului. Fulgii sfioși de orice atingere sunt purtați pe aripile vântului în toate părțile și după ce i-a învârtit în virajuri amețitoare și i-a frământat și resucit, în formă de pulvere mărunță se așează pe pământ. Fulgii, cu herminele strănse să nu se murdărească, nici aci nu au pace. Sufierea vântului li scormonește din patul alb și iar se pornește la joc. Pentru ei fricile albe, gingașe, jocul cu vântul e mai mult o luptă istovitoare. Puterile lor deseacă în curând, lăsându-se în

voia și puterea tovarășului, care plin de mânie, furios, li ia pe brațe, li sucește în loc, li poartă în toate părțile ca la urmă să-i trântescă la pământ.

Privesc cu desnădejde sus. Nu se mai pot mișca. Aripile le sunt îngreunate de noroiul, în care i-a aruncat fatalitatea crudă. Alți fulgi de zăpadă se așează peste ei în straturi dese, mărunte și se țese covorul de omăt.

Bieții fulgi au dispărut în noroi, împreună cu visul, pentru care au venit de sus.

Vă văd în castelul vostru de ghiață, aninați în barba moșneagului împărat de omăt, acolo vă trăiați vieța departe de grozăviile acestui pol. Dar și fericirea voastră a fost aleșită de mâna destinului și castelul de ghiață a Împăratului vostru s'a scuturat și voi fulgi de zăpadă în câte zile și peripeții ați făcut drumul prin oceanul infinit, să aflați un loc de odihnă pe pământul nostru.

Decepția v'a fost dureroasă, speranța vi-s'a prăbușit. Ați fost luați în goană nebună de mânia vântului, și după ce v'a istovit și lovit de toate părțile, v'a trântit în noroi și ați dispărut cu visul vostru venit din alte sfere.

Și văd multă asemănare între soarta acestor fulgi de zăpadă și sufletul meu. El o simte. Se induișează de peirea desnădăjduită a fulgilor, cari trăiau în fericire în castelul de cristal.

Și el e pornit din sfere mai curate, scaldat în lumina divină a eternității și a căzut aci. Asemenea fulgelui de zăpadă și cu el să joacă suflarea vântului, îl aruncă în noroiul patimilor omenesti.

Suflete de ce te frământă și zbați când vezi soarta crudă a fulgilor gingași? Hermina ta poartă pecetea dumnezeiască, adunăți-o, ține-o curată și atunci din noroiul patimilor, în cari ai ajuns, se va ridica castelul divin, de unde te-ai pogorât.

Și în felul acesta vei ajuta să reinvie și fulgii a căror destin te face să cresari.

Orbul și ologul.

S'au proptit de perete. Amândoi erau lipsiți de mijloacele, cu cari te poți mișca liber în agoniseala hranei, unul cu piciorul amputat dela genunchi, iar celalalt cu ochii stinși. Țineau câte un vas de tinichea, pe care îl mișcau cu mâna amorțită de frig, de căteori venia vre-un om. Ologul se apropia din când în când cu multă umilire de crucea de lemn atârnată de gatul orbului și o săruta, și cu sughițuri și

lacrimi își continua cântarea vieții cu melodia ei de cerșire. Și iar săruta crucea, tezaur scump, rămas dela vre-o rudă, căruia încă i-a fost dat să-și susțină vieța pe toate drumurile și târgurile.

Și cumpărătorii și vânzătorii treceau pe lângă cele două ființe. Rar, câte un bătrân sau bătrână, își desfăceau din colțul brobodei câte un ban și îl lăsau în vasul cerșitorilor...

Și cântecul sinistru al ologului întovărășit cu al orbului continua mai departe. Glasurile celor doi tovarăși de trai se contopeau în sunete false și sinistre...

Lume multă s'a adunat. Ea privea cu amărăciune la schimbul de vorbe jignitoare schimbate brusc între cei doi tovarăși.

Ologul asculta cu mirare ocările tovarășului de câștig și nu le pricepea rostul. Orbul scotea din vas câte un ban și cu degetul trăgea pe margini să-l poată deosebi de banii mai mari. Fața i-se întuneca, bolborosa cuvinte neînțelese, așeza banii în vas, iarăș li ridica, mișcând din buze, poate li număra.

Și nu se aștepta la atâta. Întreagă fisonomia i-s'a schimbat în haina desperării, și cuvintele de acuze la adresa colegului de suferințe curgeau alături cu fulgii de zăpadă.

— Nu ți-am luat, abia am și eu cu ce să-mi cumpăr ceva să-mi alini foamea.

Orbul nu înțelegea. În cuvinte aspre, dojenitoare cerca să apeleze la simțul de dreptate a publicului asistent. Oamenii priveau răci, cu indiferență la situația desperată a orbului. Zbuciumul lui depus în îndeplinirea conștiință a carierii de-a stoarce mila trecătorilor, nu i-a adus nici un ban. Trebuia să meargă la alt târg, dar nu avea cu ce. Foamea îl ardea, își clătina capul în toate părțile și oamenii credeau, eă-i turmentat.

— Ortace Vasile, tu nu vezi ce-i în lume, oamenii nu-s așa milostivi cum știai tu. N'am nimic, mă doare capul. — Din ochii ologului mari, negrii, cu privirea umilită ca de căne isgonit, pornesc râulețe de lacrimi, ce-și fac cursul pe fața scobită de vărsat în tovarășia sughițurilor. Orbul își ridică capul ploșcăit, ochii lui sufletești înțeleg ceva, el simte, că ortacul nu-i vinovat.

Ologul își așează subsuorile pe cărge, el pornește împletindu-se după el prietinel de suferințe statornice. Bat drumul cernit al pribegiei.

Cătră cetitori.

Din pricina greutăților tehnice, mai ales neavând personalul suficient la culegerea, tipărirea și expediția siarului, încă nu suntem în aceea situație a corespunde întru toate angajamentului nostru de-a scoate foaia de trei ori la săptămână. Până ce vom putea face și aceasta, ne mărginim a da un suplement la »Unirea«. Cetitorii vor înțelege greutățile tiparului și ne vor scusa.

Informațiuni.

In casa de sus Ilustrata Sa episcopul Dr. Demetriu Radu a făcut importanțe declarații referitor la principiul de naționalitate al ententei cu care ocazie a remarcat fidelitatea neștrămutată a Românilor austro-ungari față de tron și patrie.

In numărul viitor le vom publica în întregime.

Ziua natală a împăratului Wilhelm-Sămbătă și-a serbat împăratul Germaniei ziua de cincizeci și opt de ani. Împăratul a primit urări din întreagă Germania, care au fost spedate la cartierul general, unde se află de prezent. Azi a primit și urările guvernului ungar, talmăcite, din încredințarea prim-ministrului contele Tisza de ministrul de externe, Czernin.

Frumosul dar Dulcei Isus! Zelul neobosit al vechinului păstor sufletește întru îngrijirea de binele sufletește și trupesc al turmei sale, alături de zelul însufletit al tinărului cooperador înflorește mereu și între miile de dureri și neajunsuri, ce ne împrejmuiesc. Indemnurile multe din neîntreruptele predici de Dumineca și sărbători au fost tot atâtea seminte bune aruncate în pământ bun, cari având căldură și umezeală, au încolțit și au dat roduri vrednice de dragostea creștinească. Așa cu prilejul nașterii Domnului un atare indemn a prins rădăcini adânci în inimile nobile ale femeilor, cari cuprinse de focul dragostei față de Dulcele Isus, au colectat frumoasa și modesta sumă de 250 cor. pentru procurarea unui potir în noua biserică — alte colecte vor urma —, pentru care faptă marimimoasă preoții și curateratul le aduce mulțămire și pe calea aceasta.

Meșeroac, la 25 Ianuarie 1917.

Moartea unui mare învățat la Blaj. În 9 Ianuarie st. n. a murit la Blaj un prea învățat profesor, Dr. Ioan Rațiu. A fost un rar om de muncă mult a scris și multe cărți a alcătuit, în toată viața lui a cercetat cărțile, învățând el și dând învățătura lui, lumina, mai departe.

Blajul e vestit, că de acolo au ieșit cei dintâi mari învățați ai noștri, de acol ni-

răsărit soarele. Cum luceafărul varsă lumina în întunerecul nopții, așa învățații Blajului au revărsat lumina în întunerecul poporului nostru. Poporul nostru a auzit numele multor preoți-luceferi din Blaj: Șincai, Maior, Clain Bunea, cari toți au strălucit și s'au stins unu după altul. Cel din urmă, care s'a stins, e Dr. Ioan Rațiu.

A fost ficior de țaran sârac, ca cei mai mulți dintre oameni mari ai noștri, care numai prin hâncicia lui s'a ținut la școli și s'a ridicat la cea mai mare cinste între Români. Munca a fost sufletul lui; un dascăl și mucenic al muncii a fost el. Al muncii, care singură dă preț omului, care singură îți câștigă nume cinstit și adevărată vază.

Vie să fie pururea înaintea fiecăruia dintre noi pilda omului muncitor; cea mai frumoasă însușire creștinească. Iar numele Dr-ului Ioan Rațiu să fie neuitat între noi; un astfel de nume cu sfințenie păstrând, să cerem dela Tatăl ceresc, ca să-i facă parte de răsplata muncii în măsura, care a făgăduit-o Fiul sau șerbului credincios: bine slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincios, peste multe te voi pune: intră întru bucuria Domnului tău!

„Calea Vieții“.

Contribuție în favorul orfelinatului. Dl. *Francisc Hossu Longin*, adv. în Deva și soția-sa, au dăruit orfelinatului nostru 30 cor. ca răscumpărare a cușunii pe mormântul neuitatului lor amic, *Vasile Mica*, mort la 27 Ianuarie 1917, în Someșodorheiu.

Inrolarea tinerilor de 18 ani. Ministrul de honvezi, baronul Hazai, aduce la cunoștință tuturor municipiilor, că la 10 Martie a. c. trebuie să fie înrolați toți tinerii de 18 ani, cari au fost găsiți apti pentru serviciul militar.

Codex iuris canonici ecclesiastici. Noul cod al dreptului canonic va apărea în curând în tipografia Vaticanului și încă în cinci volume. Singuraticile volume vor avea următorul cuprins: Vol. I: *Normae generales* (De legibus ecclesiasticis, de consuetudine et de rescriptis, de privilegiis, de dispensationibus). Vol. II: *De personis* (De clericis, de religiosis, de laicis). Vol. III: *De rebus* (De sacramentis, de locis et temporibus sacris, de cultu divino, de magisterio ecclesiastico, de beneficiis aliisque institutis ecclesiasticis non collegiatis, de bonis ecclesiae temporalibus). Vol. IV: *De iudiciis*. Vol. V: *De delictis poenis*.

Apariția noului cod ecclesiastic este așteptată de toate cercurile bisericesti cu mare nerăbdare, căci se prevede a fi de însemnătate epocală în viața bisericii catolice. Nu ne îndoiim, că el va forma și pentru biserica noastră un stimul de a ne preciza multe din normele generale a procedurii noastre ecclesiastice și a regula definitiv afacerile legislației bisericesti.

Spesele războiului. Pentru finea lunei a 30-a de războiu statistica arată suma de *K. 360 miliarde* pentru totalul speselor de războiu. Suma aceasta se repartizează între statele beligerante astfel: Austro-Ungaria 42 miliarde cor., Germania 65 mil. cor., Anglia 80 mil. cor., Franța 66 mil. cor., Rusia 55 mil. cor., Italia 18 mil. cor., Celelalte 34 mil. cor. Spesele zilnice ale războiului se urcă de prezent la *K. 400 milioane*.

Proxima întrunire de pace va avea loc în Madrid. Regele Spaniei, Alfonso, a intervenit la domnitorii statelor neutrale de-a se întruni în capitala Spaniei, pentru începerea discuțiilor de pace.

Generali ruși contra păcii. „Az Est“ publică, după „Matin“ următoarea depeșă din Petrograd: Comandanții Brusilov, Evert și Dimitriev de când a răspuns ententa, au lansat cătră armată un nou ordin, în care protestează în contra apucărilor de pace și îndeamnă pe ostașii ruși la continuarea războiului.

Cutremur de pământ. Aparatele seismografice din Budapesta au semnalat în 30 Ianuarie un cutrămur groaznic de pământ, care a avut loc la o distanță de 8300 klm. Probabil, că cutremurul a fost în părțile ostice din Asia, sau în America-de-nord.

Detragerea din circulațiune a pieselor de nichel de 20 fileri. Ordonanța ministrului de finanțe din 31 Iulie 1916 dispune, după cum se știe, detragerea din circulațiune a acestor piese începând cu 1 Ianuarie 1917. Repetăm aici, că aceeași ordonanță dispune, ca oficiile și casieriele de stat să primească piesele de nichel de 20 fileri până la 30 Aprilie 1917. Piesele de 10 fileri rămân și mai departe în circulațiune.

Aplicarea femeilor în fabricele din Anglia. Ziarele anunță din Londra, că în fabricile engleze de muniții lucră 20 mii femei.

Posta Administrațiunii.

Clopodia. Plătirea din 23/I. e pe 1916 sem. 1. *Evangolia*, pe cât știm, n'a apărut încă în ediție nouă.

Bârseul-de-sus solvit până în 1/10 1917.

Bardoș achitat pe 1916.

S. P. — *Bol.* Numărul cerut se expediază. Scrisozile deocădată nu putem să și-le refuzăm. Celelalte sunt bine.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:

Ioan Suciu.

Caută post

o domnișoară din familie bună la vre-un institut comercial românesc. Poate îndeplini și serviciile de guvernantă lângă copii, ori ca conducătoare și econoamă la familie. — Posede limba română, magară, germână și rusă.

Doritorii să se adreseze ziarului nostru.

Se caută:

d-șoara *Silvia Chirilla*, fosta învățătoare la școala de aplicație a pedagogiei din Lugoj.

Ceice știu unde se află de prezent, sunt rugați să-i comunice adresa la: *Lucreția Darvași*, Nagyvárad (Magyar u. 22 sz.)

Ioan Suciu